

Aandachtspunten voor bosbeheer op landgoed Zonnestraal

Opgesteld door Bosgroep Noord-Nederland

Bosbeheer

We werken aan een sterk bos, door te zorgen voor een goede menging van verschillende boomsoorten van verschillende leeftijden. Zo vergroten we de weerbaarheid tegen ziektes, stormen en klimaatverandering. Met het creëren van een diverse structuur en met variatie in bostypen, het maken van open plekken, bosranden en selectief dood hout, wordt de natuur- en biodiversiteitswaarde van het bos bevordert.

De aandachtspunten voor het beheer van het bos op Landgoed Zonnestraal worden aan de hand van de thema's bostypen, bosstructuur, recreatie en veiligheid benoemd.

Om het beheer (dunning van het bos) richting te geven wordt gebruik gemaakt van bostypen. Op dit moment bestaat het grootste deel van het bos uit multifunctioneel bos. Het verfijnen van de doelstelling per bosvak (bijvoorbeeld natuur of recreatie, houtoogst, etc.) zorgt voor meer richting in het beheer. In 2022 zijn tijdens het uitzetten van de maatregelen (het blessen) accenten gelegd, zodat het bos zich geleidelijk en stapsgewijs steeds meer richting het beoogde bostype kan ontwikkelen. Omdat het een geleidelijke verandering betreft is het altijd mogelijk om op basis van voortschrijdend inzicht zo nodig bij te sturen in het beheer.

Bostypen

Hieronder worden de richtlijnen aangegeven voor het beheer per bostype:

Multifunctioneel bos zonder hoofdaccent: verhogen van de natuurwaarden, focus leggen op belevingswaarden en het stimuleren van hoogwaardig hout.

Multifunctioneel bos met hoofdaccent natuur: extensief beheer gericht op het stimuleren van verschillende leeftijden en soorten is de belangrijkste maatregel. Denk ook aan het stimuleren van mengboomsoorten daar waar een enkele soort dominant is, dit zorgt voor meer afwisseling in boom- en struiksoorten. Het zorgen voor voldoende rust voor flora en fauna door het verminderen van de recreatie draagt bij de natuurlijke ontwikkeling van deze bosvakken;

Multifunctioneel bos met hoofdaccent houtoogst: het aanwijzen en vrijstellen van toekomstbomen die hoogwaardig hout opleveren is een belangrijke eerste stap. Het verder verzorgen van deze bomen (snoei waar nodig) en het zorgen voor opvolging (stimuleren van natuurlijke verjonging);

Multifunctioneel bos met hoofdaccent recreatie: een nieuw te introduceren bostype waar de nadruk ligt op het verhogen van de belevingswaarden. Denk hierbij aan het vrijstellen van mooie en bijzondere bomen door deze meer ruimte te geven in het bosvak, of door de recreant in deze bosvakken te faciliteren middels een bankje of informatieborden;

Lanen: richt het beheer op het herstel van de bestaande laanstructuren door te snoeien en in te boeten waar nodig.

Bosstructuur

Het verbeteren van de bosstructuur is een van de doelen waar Landgoed Zonnestraal aan wil werken.

Daar waar de bosstructuur nu matig of weinig gevarieerd is, is ingrijpen nodig:

Het aanwijzen van toekomstbomen, zowel voor de natuurwaarden, geschikt houtoogst en menging van soorten;

Variabele dunningen uitvoeren om de toekomstbomen vrij te stellen, ruimte te creëren voor een nieuwe generatie bomen en plaatselijk delen van het bosvak gesloten te houden;

Inbrengen van nieuwe (klimaatslimme) soorten in de bosvakken van de variatie aan soorten laag is. Deze maatregel wordt verder uitgewerkt in het beheerplan;

Stimuleren van stand dood hout op plekken waar geen bezoekers komen, ter verhoging van de biodiversiteit door bijvoorbeeld te ringen of aftakelende bomen te laten staan;

Creëren van bosranden op de overgangen naar de heidevelden, gebouwen en de Grote en Kleine Eng. In het kader van het concept gebiedsplan gaat het hier met name om vakken langs de weilanden.

Recreatie

Op dit moment is de recreatiedruk op het landgoed erg hoog. Dagelijks komen er veel wandelaar, vaak met hond, om te wandelen op Landgoed Zonnestraal. De recreatiedruk is dusdanig hoog dat het zorgt voor meer verkeer dan wenselijk. De parkeerplaatsen raken snel vol waardoor werknemers van de bedrijven op het landgoed geen plek meer hebben voor hun auto. Daarnaast wordt er vaak te hard gereden op de wegen waardoor er gevaarlijk situaties ontstaan.

Om de recreatiedruk te verlagen zijn meerdere maatregelen nodig. Naast het op termijn verplaatsen van de openbare parkeerplaats is het onklaar maken en afsluiten van de olifantenpaden een eerste stap. Hierdoor ontstaan grotere aaneengesloten bosvakken.

Door het aanwijzen van recreatiezones kan Landgoed Zonnestraal gericht gaan sturen op het plaatselijk verlagen van de recreatiedruk en deze zonering gebruiken om de mate van toezicht op te baseren. Hiervoor is aandacht in het concept gebiedsplan, waar we nu aan werken. Een dergelijke zonering zal hiervan onderdeel zijn.

Boomveiligheid

Samen met het blesen in 2023 vindt een boomveiligheidscontrole plaats – een zgn. VTA (visual tree assessment). Na hevig weer worden omgevallen bomen verwijderd en dode, overhangende takken boven paden, gebouwen en de parkeerplaatsen gesnoeid.

Op een aantal locaties op het landgoed is dood hout waargenomen langs (fiets- en wandel)paden.

Een VTA routine vastleggen zorgt niet alleen voor een structureel veiligere situatie, maar geeft ook inzicht in de te verwachten risico's. Zo vormen oude bomen naast druk bewandelde paden een groter risico voor gevaarlijke situaties dan jonge bomen midden in een bosvak.

Grip krijgen op de veiligheid van bezoeker en werknemer op het landgoed, middels een VTA routine in combinatie met structureel beheer, is een belangrijk aandachtspunt voor het beheer.

Bosgroep Midden Nederland

Het beheer en onderhoud van de bossen op Landgoed Zonnestraal wordt uitgevoerd door Bosgroep Midden Nederland, onderdeel van De Bosgroepen.

Kennis en informatie:

[De Bosgroepen werken, samen met leden en collega-organisaties/partners, hard mee aan het klimaatslim maken van het Nederlandse bos.](#)